

המדריך לגידול ילד

מאת : ירדן גלבוע

**נכתב בהשראת הספר: "מדריך לגידול ילד" מאת
אלדר גלאור**

הדמויות -

האב

אמיל

האם

הסבתא

הדוקטור

הפדגוגית

המוזיקאי

**המחזה הוא ניסוי פתוח המתרחש אל מול קהל.
אב ובנו נמצאים בתוך זירה מוקפים על ידי קהל התאטרון והדמויות.**

הפדגוגית: (לקהל) אני רוצה להודות לכולכם שהגעתם הערב. מאחר והנוכחות שלכם חשובה לנו, אני מבקשת שבשעה הקרובה תתנתקו מכל המכשירים הסלולריים. מי שטרם עשה זאת, עכשיו זה הזמן. אני רוצה לאחל לכולנו צפייה טובה ומשמעותית. אני רוצה להתחיל!

(הדמויות נכנסות אל הבמה)

הפדגוגית: המיתוס של איקרוס ודדלוס:

"לאחר שמסתיימת בניית המבוך כולא המלך את איקרוס ודדלוס במגדל גבוהה המשקיף אל הים. השניים מתקינים לעצמם כנפיים מנוצות ציפורים. בטרם המראתם אל החופש מזהיר האב את בנו לבל יעוף גבוהה מידי. הבן מתעלם מאזהרת אביו ומגביה עוף. חום השמש ממיס את הדונג שמחבר את כנפיו. הוא נופל."

(הדמויות מלוות את האב ואמיל לתוך הזירה בזמן שירת המיתוס)

הנשא באמצע על כנפיק!

אל תשפילן בעופך, פן תרטיב נוצותיך במים!

אל תגביהן אל מרום, פן תלהטנה בלהב השמש!

ככה דיבר הזקן

את בנו ינשק, יחבקהו

לא ינשק לו שנית

ויפרוש את כנפיהו

פתע חדוות המעוף הנועז

את הנער סחפה בעופו אל השמש

אל תכלת הים הוא צונח

אל הגלים ההומים

בשמו יקראו למזכרת.

איקר! אייכה? איקר ילדי?

איפה אהובי נעלמת?

לפתע ראה נוצותיו על המים...

הפדגוגית:**פרק ראשון -****תמונה 1- אמיל ואבא**

(כל דמות תופסת את מקומה על הבמה)

אמיל: אבא

האב: מה?

אמיל: אבא נו תהיה זקן שצועק - אל תהרוג אותי!

האב: אני זקן, אל תהרוג אותי.

אמיל: לא ככה.. באמת תצעק

האב: אל תהרוג אותי!

אמיל: לא ככה באמת תצעק.

האב: אני זקן אל תהרוג אותי

אמיל: לא ככה באמת תתכוון

האב: אני זקן אל תהרוג אותי!

אמיל: (אמיל יורה על האב) בום לייזר הרגתי אותך

(האב נופל ומעמיד פני מת)

אמיל: אבא? (האב לא מגיב) אבא? נו די, נמאס לי מהמשחק הזה! אבא?

האב: (מבהיל את אמיל) אמיל!

אמיל: משעמם לי (אין תגובה) משעמם לי!

האב: מה אתה רוצה לעשות?

אמיל: לצאת.

(הדמויות הסובבות מצקצקות לשלילת הרעיון)

האב: כבר מאוחר.

אמיל: אז מה?

האב: נצא בפעם אחרת.

אמיל: משעמם לי.

האב: אני מבין אבל אנחנו צריכים ללכת לישון.

(אמיל מתחיל לשיר ולנגן את שיר הציפור)

אמיל: הציפור רוצה לעוף.. הציפור רוצה לעוף.. אני רוצה לעוף.. אתה רוצה לעוף כולם רוצים לעוף.. קדימה אבא תצטרף!

האב: אמיל, לא עכשיו.

(אמיל ממשיך בשירה ומתגרה באב עד שהאב קוטע אותו)

האב: לילה טוב

אמיל: רגע אבא עוד לא. אני לא רוצה להיות פה לבד.

האב: אתה לא לבד. אני פה.

(הדמויות הסובבות חוזרות כהד – "אני פה")

אמיל: אבל כשאני נרדם אני הולך לחלומות לבד.

האב: טוב. נשחק משחק.

אמיל: יש! איזה?

אבא: משחק השחרור.

אמיל: מה עושים?

האב: אנחנו נשכבים על הגב

(אמיל והאב נשכבים זה לצד זה)

אמיל: ואז מה?

האב: נושמים עמוק עמוק שותקים ומקשיבים.

אמיל: למה?

האב: לכל הקולות שאנחנו שומעים מסביבנו.

אמיל: למה?

האב: אנחנו מנסים להתנתק מכל המחשבות הקטנות שמתרוצצות לנו בראש.

אמיל: מה זה מחשבות קטנות?

האב: מה עשיתי היום, מה אני אעשה מחר, מה שכחתי לעשות וכן הלאה.

אמיל: איך עושים את זה?

האב: מתרכזים ברגע הזה. תקשיב רק לקולות שסביבך מה אתה שומע?

(אמיל מתאר את מה שהוא שומע באמת בחלל התאטרון)

אמיל: אני שומע ש.. וגם ש...

האב: יופי, עכשיו תתרכז בנשימה שלך, תכניס אוויר ותוציא אוויר, תכניס אוויר ותוציא אוויר תשים לב איך לאט לאט המחשבות הקטנות מתפוגגות ונעלמות

(שניהם שותקים לזמן מה)

האב: עכשיו אפשר לשחרר את היום וללכת לישון.

אמיל: אבל נשארו לי עוד קצת מחשבות בראש... מי עשה את הזרע הראשון?

האב: מה?

אמיל: מי עשה את האדם הראשון? מי עשה את הברזל הראשון? מי עשה את משב הרוח הראשון? ואת קרני השמש הראשונות ואת הזית, התרנגולות והחיטה.

האב: הבנתי. יש דברים שאנחנו לא יכולים לדעת. התשובות עליהם תלויות במה אנחנו בוחרים להאמין. יש אנשים שבוחרים להאמין כי אלוהים עשה את הזרע הראשון, ויש כאלה שבוחרים להאמין שהזרע הראשון פשוט היה שם.

אמיל: אני מעדיף להאמין באלוהים, אבל לפני שאני בוחר אני צריך לדעת מי עשה את אלוהים.

האב: מי שבוחר באפשרות של אלוהים, בוחר גם להאמין שאלוהים הוא כל כך עוצמתי שהוא הצליח לעשות את עצמו.

אמיל: איך אלוהים עשה את עצמו?

האב: זה סוד. זה הסוד הכי שמור בעולם. אלוהים הרי לא רוצה שכל אחד ידע אותו, כי אז לא יהיה אלוהים אחד. טוב עכשיו אפשר להניח למחשבות?

אמיל: רק שאלה אחרונה

האב: אחרונה

אמיל: אלוהים יודע לעוף?

האב: אני חושב שכן

(פאזה)

אמיל: גם אני רוצה לעוף

האב: לאן אתה רוצה לעוף?

אמיל: רחוק

(פאזה)

האב: איפה זה רחוק

אמיל: לא יודע

האב: איך תעוף?

אמיל: עם כנפיים

האב: אבל אין לך כנפיים

אמיל: למה אין לי כנפיים

האב: כי אין

אמיל: אז אני רוצה

האב: אתה לא יכול

אמיל: למה לא?

האב: כי אי אפשר לקבל כל מה שרוצים

אמיל: אם אני ארצה משהו מספיק חזק אני אקבל אותו

האב: טוב. לילה טוב אמיל.

(שתיקה)

אמיל: למה אמא לא פה?

האב: היא קיבלה הצעה כל כך מעניינת שהיא לא יכלה לסרב לה

אמיל: לדעתך ההצעה יותר מעניינת מלהיות עם הבן שלה?

האב: לא

אמיל: אני מתגעגע לאמא

האב: גם אני

אמיל: אני לא הולך לישון. אני מחכה לאמא.

האב: אמיל

(האב מנסה לתפוס את אמיל ולהשכיבו לישון הפדגוגית פונה לקהל הצופים)

הפדגוגית: השם אמיל כנראה נלקח מהספר "אמיל" רומן החניכה הראשון שנכתב על ידי ז'אן ז'אק רוסו אי שם במאה ה-18, שזהו למעשה המדריך השוויצרי לגידול ילד. השאלה המרכזית בה דן הרומן היא כיצד יוכל האדם לשמר את הגרעין הטוב שבו, הפרא האציל, במהלך חייו בחברה המושחתת ולא יאבד את חוסנו המוסרי ואת צלם האלוהים שבו, לשמר את טבעו האמיתי, עצמיותו האותנטית.

האב: זה מספיק! (אמיל לא מגיב, מדבר לחבר דמיוני) אני מדבר איתך

אמיל: אני עסוק (אמיל מתלחשש עם חבר דמיוני)

האב: תפסיק!

הפדגוגית : לאמיל יש את החברים הדמיוניים שלו: יישפטוני יממה, ביצה סרוחה, איתרע, אסתרא מוות ועשרים ואחד, כל אחד מהם נולד ברגע מסוים וממלא פונקציה ייחודית בעולם הפנימי של אמיל. עד גיל שלוש הוא התעקש ללבוש רק טייצים ושמלות, הקטגוריות לא ממש ברורות לו.

אמיל: אנחנו רוצים כנפיים

האב: אי אפשר

אמיל: אנחנו רוצים עכשיו וזה לא נתון למשא ומתן

האב: אין עכשיו כנפיים

אמיל: ביצה סרוחה אומר שיש לך כרס קטנה שאתה לא כריזמטי ואנחנו לא נקשיב לך

האב: אמיל אל תתחיל עם השטויות האלה

אמיל: תביא לנו את הכנפיים או שאנחנו

האב: אתם מה?

אמיל: אנחנו לא נלך לישון יותר בחיים

האב: אמיל אתה לא תאיים פה על אף אחד

אמיל: למה?

האב: ככה

אמיל: ביצה סרוחה אומר שככה זה לא תשובה!

(האב תופס את אמיל בחוזקה אמיל מנסה להתחמק)

הפדגוגית: אמיל כרגע לא נמצא בשום מסגרת חינוכית. המדריך השוויצרי לגידול ילדים טוען שתרבות המנחילה לילדיה את ידיעת הקריאה והכתיבה היא תרבות שמאופיינת בשליטה עצמית גבוהה, בדחיית סיפוקים, בהיגיון ובסדר היררכי, שבהחלט לא היה מזיק במקרה הזה.

האב: זה מספיק !

אמיל: למה?

האב: כי יש פה גבולות בבית הזה!

אמיל: אני רוצה לצאת!

האב: אי אפשר לצאת

אמיל: למה?

האב: כי עכשיו כבר מאוחר

אמיל: אני רוצה

האב: אמיל לא זכור לי ששאלתי מה אתה רוצה לעשות

אמיל: אתה כן שאלת.

האב: אז עכשיו אני לא שואל.

אמיל: יש לי כאבים בלב ובא לי למות

האב: אמיל!

אמיל: יש לי כאבים בלב ובא לי למות!

הפדגוגית:**תמונה 2 - סבתא וסכין**

(הסבתא יורדת אל הזירה הפדגוגית מגישה סכין האב לוקח את הסכין)

אמיל: יש לי כאבים בלב ובא לי למות

האב: בסדר גמור. אם אתה רוצה למות אז הנה סכין.

(הסבתא מזנקת להפריד בין השניים)

הסבתא: מה קורה פה? אתה השתגעת? מה קורה פה?

אמיל: סבתא אבא מאיים עליי עם סכין!

הסבתא: זה מסוכן! (לוקחת את הסכין מהאב)

אמיל: נכון

הפדגוגית: אני רק אציין שישנו אתר להורות אלטרנטיבית שממליץ לתת לילדים קטנים לשחק בסכינים, להבעיר אש לבד לזרוק חנית ולהפעיל כלי עבודה חשמליים. כך יגדלו להיות ילדים בעלי ביטחון עצמי מפותח.

סבתא: אתם השתגעתם?

האב: בכל פעם שלא מסתדר לו משהו בדיוק כמו שהוא רוצה אז הוא אומר שבא לו למות.

הסבתא: אמיל למה?

אמיל: כי יש לי כאבים בלב ובא לי למות

הסבתא: אפילו בצחוק אסור להגיד את זה.

אמיל: למה?

הסבתא: כי.. פשוט כי.. ככה.

אמיל: ככה זו לא תשובה.

הסבתא: ככה זה כן תשובה.

אמיל: אבא לא רוצה להביא לי כנפיים.

הסבתא: איזה כנפיים?

אמיל: כנפיים שאני אוכל לעוף כמו אלוהים

הסבתא: מי הכניס לך את השטות הזאת לראש?

אמיל: אבא.

הסבתא: אני מבינה.

אמיל: סבתא את יודעת שאמא אמרה שאני אעוף הכי רחוק

הסבתא: (מביטה אל האב) באמת? תגיד לאמא שלך שקודם כדאי להיות מחובר לקרקע.

אמיל: איפה אמא?

האב: אמיל לך לישון

אמיל: אני לא עייף אני מחכה לאמא

האב: אתה עייף

אמיל: אני לא

האב: אתה כן

הסבתא: בוא חמודי, סבתא פה עכשיו. בוא נשכיב אותך לישון.

(הסבתא תופסת את אמיל ומשכיבה אותו)

הסבתא: עכשיו נחים. (לאב) צריך לשלוח את הילד לבית הספר, הפעם בלי תירוצים.

הפדגוגית: כיום קיימות אופציות רבות למסגרות חינוכיות עבור הילד, ישנו החינוך הפורמלי, החינוך הדמוקרטי, החינוך האנתרופוסופי, החינוך המונטסורי, החינוך הדו לשוני, החינוך האומנותי, החינוך הדיאלוגי, החינוך האחיד, החינוך הרציף, החינוך המשלב, החינוך המחבר, החינוך המשלהב החינוך האוהב... פשוט צריך לבחור את המסגרת הנכונה עבור הילד בכדי שיוכל לממש את הפוטנציאל הטמון בו. זה הכל.

הסבתא: אתה שומע?

האב: עכשיו נחים לא?

אמיל: מי עשה את הזרע הראשון? איך הדינזאורים נכחדו?

הסבתא: שקט. לישון.

אמיל: אבל אני רוצה לדעת!

האב: (מתקרב לאמיל) יש כמה גרסאות

הסבתא: אבל הגיע הזמן לישון.

אמיל: אני יודע, יש כמה גרסאות ואני צריך לבחור. אבא תספר לי

הסבתא: אבא יספר לך מחר.

האב: זה קרה לפני מיליוני שנים

הסבתא: נו באמת

האב: על כדור הארץ חיו להם דינזאורים (מצביע על הסבתא) בשקט ובשלווה, עד שיום אחד פגע מטאוריט ענקי בכדור הארץ. מרבית הדינזאורים נכחדו עם הפיצוץ והמעטים שנשארו נעלמו בענן אבק שכיסה במשך מאות שנים את אור השמש.

הסבתא: טוב. סיימנו?

אמיל: זה יכול לקרות שוב פעם?

האב: באופן תיאורטי כל מה שקרה יכול לקרות שוב

אמיל: באופן תיאורטי גם בני אדם יכולים להיעלם?

האב: (מביט בסבתא שמסמנת לאב להגיד שלא) כן.

אמיל: מה יהיה אחרי שבני האדם ייעלמו?

האב: הכל יהיה אותו הדבר רק בלי בני אדם.

(פאזה)

אמיל: אפשר ללכת לישון באור?

הפדגוגית: המדריך השוויצרי טוען שילדים שלא הרגילו אותם לחושך יגדלו להיות בני אדם חלולים.

האב: לא. לילה טוב אמיל

הסבתא: ליל מנוחה אמיל.

(הסבתא חוזרת למקומה)

הפדגוגית: האם בשיר ערש

(המוזיקאי והאם שרים דואט)

מילים: יהודה עמיחי
לחן: יוני רכטר

תן לילד שיר ערש, שיר לו שיישן :
אבא הלך לעבודה, אבא הלך למלחמה
אבל תישן .
הזאב מיילל, האויב בשער, אבל תישן ,
הבית מתמוטט, עולם עולה באש .
אבל תישן, אבל תישן .

אל תספר לו על מלאכי שמיים ,
אל תספר לו על פרפר
ולא על ציפורי זהב .
שיר את הדברים הנוראים בקול מתוק ,
גם דבר וחרב ורעב
הם קצב מרגיע .

קח מילד שיר ערש ,
הוא בכל זאת יירדם, הוא בכל זאת יגדל ,
קח משיר ערש את הילד
והשיר ימשיך לבדו בעולם
ובסוף ישיג אותו
וירדים אותו לתמיד .

הפדגוגית:**פרק שני -****תמונה 1 – פיפי****אמיל:** אבא?**סבתא:** כן אמיל**אמיל:** (נבוך) ברח לי.

הפדגוגית: במדריך השוויצרי לגידול ילדים כתוב שהדרך הכי יעילה להיפטר מהרטבת לילה היא לא להחליף להם ולהכריח אותם לישון עם ריח השתן.

האב: בוא אמיל נחליף לך**אמיל:** לא פה**הסבתא:** אמיל אף אחד לא מסתכל**אמיל:** לא רוצה**הסבתא:** אי אפשר להישאר ככה

(האב מתקרב לאמיל)

האב: אמיל**אמיל:** אל תיגע בי**הסבתא:** די חמוד**אמיל:** אני לא רוצה (פאזה) לא טוב לי. לא טוב לי.

הפדגוגית: על-פי דיווחים שונים, צפויים להרטיב 44% מהילדים שאבותיהם סבלו מהרטבות לילה, 42% מהילדים שאמהותיהם סבלו מהרטבות לילה ו-77% מהילדים ששני ההורים שלהם סבלו מהרטבות לילה. לא נפטרים בקלות מהתורשה.

הסבתא: (לאב) זה לא בא מהצד שלנו.**האב:** די. מה אתה רוצה לעשות?**אמיל:** אני רוצה להיות לבד

(שתיקה)

הסבתא: there is something wrong with the child**האב:** there is nothing wrong with the child

הפדגוגית: בריחת שתן יכולה להיות תוצאה של סטרס ולחץ נפשי עקב שינויים בסביבה, לחצים בבית, הפרעות קשב וריכוז, שכדאי מאוד לאבחן ולתת מענה בהתאם, אין ספק שאמיל קורא לעזרה.

(האב מנסה לגשת לאמיל ולהחליף את מכנסיו אמיל מחפש מקום להסתתר
האב נעצר)

הפדגוגית: האם

האם: תחשוב שבקרוב אתה תוכל להיות איתי ותראה איך תחוש התרמומות רוח של שמחה... יותר מזה, זו תהיה עליצות שופעת שתציף את כל כולך כמו נחשול עולה שאי אפשר לעמוד בפניו, אתה תיוולד מחדש, תתחיל שוב, זאת אומרת תתחיל מחדש תכף ומיד, כשאבוא. למעשה אתה תהיה מאושר כי אני בטוחה שזה מה שתהיה בעוד רגע. הכל יהיה שלך בעוד רגע, התקווה, הציפייה מלאת הוודאות, זה האושר שלך. אף על פי כן, אף אל פי כן, יש בשמיים שלך ענן קל כנוצה. הוא ייעלם. ביסודה של הנוכחות יש מקום ריק. הריקנות תתמלא בוודאי. בוודאי. שום דבר לא יעצור מבעדי מלבוא. הרי יש לנו פגישה. איש לא אילץ אותי להבטיח. אני זו שרציתי. הפגישה הזאת, היא הפגישה הכי חשובה מכל הפגישות. אמרתי לך: שנתראה שוב אהיה פנויה רק בשבילך.. רק בשבילך.. רק בשבילך...

הפדגוגית:**תמונה 2-****דוקטור אבו דה וינצ'י**

(נשמעים ציוצים וקולות ציפורים הדוקטור נכנס בשירה בערבית)

הדוקטור: שלום !

האב: אמיל תראה מי הגיע

(הדוקטור ממשיך לשיר ומושך את תשומת ליבו של אמיל)

הדוקטור: ציפור קטנה לחשה לי שאתה אמיל

אמיל: איזה ציפור?

הדוקטור: האפרוח הקטן שנמצא כאן

(מושיט לאמיל בכפו הסגורה אפרוח, אמיל מטה את האוזן)

הדוקטור: הוא לוחש משהו

אמיל: אני לא שומע כלום

הדוקטור: הוא אפרוח ביישן, הוא לא אוהב לדבר בקול רם . רגע, הוא לוחש לי משהו.. כן.. הוא אומר שאתה מבקש כנפיים?

הדוקטור: הוא שומע את כל מה שהלב שלך אומר. זה נכון?

אמיל: מי אתה?

הדוקטור: דוקטור אבו דה וינצ'י. אני חוקר את יכולת תעופת האדם, בונה מיני מודלים שיאפשרו לאדם לעוף כציפור.

אמיל: למה?

הדוקטור: חופש.

אמיל: חופש?

הדוקטור: כן לאפשר לאדם להיות חופשי בכל מקום. אפשר לצאת לחופשי בכל מקום.

אמיל: אתה יודע איך לבנות לי את הכנפיים?

הדוקטור: רק אלוהים יודע.

אמיל: גם אתה מאמין שאלוהים כל כך חזק שהוא ברא את עצמו?

הדוקטור: אני מאמין בלא להאמין.

אמיל: אז אתה לא מאמין?

הדוקטור: אני מאמין. אתה מאמין?

אמיל: אני מאמין.

(הפדגוגית קוראת בשמות כפרים פלסטינים: מלבסי, אום אל רשרש, אסקלן, איקרית, אימאל אל זינת, בירעם, מלבסי, מג'דל..)

אמיל: ומי זה?

הדוקטור: זה הקקאדו הלבן.

אמיל: מה הוא אומר?

הדוקטור: כלום

אמיל: מה הוא אומר?

הדוקטור: סתם.. שששקטטטט

אמיל: מה הוא אומר?

הדוקטור: שמות של כפרים פלשתינים שנכבשו ב48.

אמיל: למה?

הדוקטור: הוא לפעמים מתגעגע.

אמיל: למה?

האב: טוב תודה רבה לך דוקטור, זה לא בשבילנו.

הדוקטור: טוב. אם אמיל לא רוצה כנפיים...

אמיל: אני רוצה!

הדוקטור: אולי באמת אתם לא מוכנים לחופש

אמיל: מה? למה?

הדוקטור: בשביל להיות חופשי בן אדם קודם כל צריך להאמין בעצמו שהוא יכול

אמיל: אני יכול

הדוקטור: ואז לעבוד קשה מאוד בשביל להשיג את החופש שלו

אמיל: אני אעבוד קשה

הדוקטור: אתה בטוח?

אמיל: אני בטוח

הדוקטור: ומה עם אבא שלך?

(פאזה)

אמיל: אבא אני רוצה את הכנפיים

האב: כמה אתה רוצה בשביל זה?

הדוקטור: לא מקבלים כנפיים בכזאת קלות

אמיל: אז מה צריך לעשות?

הדוקטור: להתחיל באימונים.

אמיל: מה עושים?

הדוקטור: אבא שלך יודע. הוא זוכר.

אמיל: אבא אתה יודע?

האב: אני יודע. תודה דוקטור.

אמיל: תודה דוקטור!

הדוקטור: אני מתחיל בשלי. תתחילו בשלכם. תפדלו.

האב: קדימה !

(האב ואמיל מתחילים בחימום הגוף)

הפדגוגית:**תמונה 3 – מולדת**

(הדוקטור מדקלם את השיר "אבי" של מחמוד דרוויש, המוזיקאי מלווה בנגינת עود)

הדוקטור: הסב מבטו מן הירח,

רכן, חבק את העפר,

התפלל

לשמים שאין בהם גשם,

ואסר עלי לנסע!

ברק הצית ואדיות

שבהם אבי

שנים רבות טפח אבנים,

ברא עצים,

עורו הפיק טל,

ידו הוריקה עצים,

והאפק בכה ושר:

אודיסאוס היה אביר,

ובבית היו ככרות לחם,

ויין ומצעים,

סוסים ונעלים,

וכאשר התפלל על אבן,

אבי אמר:

הסר מבטך מן הירח

והזהר מן הים ומנסיעות!

באפק חלף כוכב,

צנח מטה,

וכתנתי היתה

בין אש לרוח,

ועיני הרקרו

בסימנים על עפר,

ואז אבי אמר:

מי שאין לו מולדת

אין לו באדמה קבר,

ואסר עלי לנסע.

אמיל: מה זה מולדת?

האב: מולדת היא.. אההה.. (מחפש את המילים)

הפדגוגית: מולדת היא שטח אדמה שלעם יש שייכות היסטורית ארוכה אליו. שטח בו נוצרה הזהות הלאומית של העם.

הסבתא: ארץ ישראל היא המולדת שלנו היהודים. שלך אמיל.

אמיל: אז מה המולדת שלך דוקטור?

האב: ארץ ישראל היא גם המולדת של הדוקטור.

אמיל: אבל סבתא אמרה עכשיו שארץ ישראל היא המולדת של היהודים

האב: המולדת שייכת לכל מי שנולד בה

הסבתא: יש כאלה שיגידו שהיא שייכת למי שישב בה ראשון

הדוקטור: עם זה אני מסכים

אמיל: אז מי ישב בה ראשון?

האב: אמיל בוא ממשיכים להתאמן (חוזרים לתרגילי כושר)

הסבתא: של מי השיר הזה?

הפדגוגית: השיר נקרא "אבי" זהו שירו של מחמוד דרוויש, שנחשב בעיני רבים למשורר הלאומי הפלסטיני.

הסבתא: אני גדלתי בקיבוץ גבעת השלושה והתחנכתי על ערכי הציונות ואהבת המולדת. גדלתי על ס. יזהר ועל משה שמיר ויורם טהרלב אני אוהבת את ביאליק ואת אלתרמן ואת חיים גורי, אבל הכי אוהבת את יהודה עמיחי. תשמע קוריוז, אלתרמן כתב לאור הנר, וחיים גורי כתב לאור המדורה, ויהודה עמיחי כתב לאור המנורה שבפריג'ידר.

אמיל: מה זה אומר לכתוב לאור הפריג'ידר?

הסבתא: השירים שלו גרמו לנו להרגיש בבית. במולדת. אפרופו שירים, כמה שאני אוהבת שירה בציבור

הפדגוגית: מוסיקה! (המוזיקאי מתחיל לנגן את השיר "בת שישים")

הסבתא: (לקהל) הצטרפו אליי

(הסבתא שרה ומסמנת לקהל להצטרף לשירה בציבור, אמיל והאב ממשיכים להתאמן בתרגילי התעופה)

הסבתא: אתה מבין? על זה אני גדלתי.

הדוקטור: ועל הנחת המוצא המפא"יניקית שהורגים והורסים ומחריבים רק כי מוכרחים.

(הפדגוגית קוראת בשמות הכפרים הפלשתינים)

הסבתא: סליחה? רצית להגיד משהו?

הדוקטור: זה לא אני זה הקאקאדו.

הסבתא: מי?

אמיל: הקאקאדו הלבן. הוא אומר שמות של כפרים.

הסבתא: איזה כפרים?

אמיל: (לדוקטור) למה הוא בכלוב?

הדוקטור: לכל אחד יש את הכלוב שלו.

אמיל: למה הוא נשאר בפנים?

הדוקטור: כי זה הבית שלו

אמיל: הבית שלו הוא כלוב?

הדוקטור: כן. כלוב הוא גם קן.

האב: דוקטור, נמשיך באימונים?

הדוקטור: כמובן

האב: קדימה!

הפדגוגית:**פרק 3 -****תמונה 1- כוח הרצון**

האב: אמיל, תתחיל מתנועה קטנה.

(אמיל מתחיל מתנועה קטנה שתתפתח לתעופה סוחפת)

הפדגוגית: על מנת לשמור על הפרא האציל יש לאפשר לאדם להיות עצמאי בעל רצון חופשי ובעל בחירה חופשית. המדריך השווייצרי ממליץ לאפשר לילד לעוף, אבל גם ממליץ לקצץ לו את הכנפיים לפני שהוא עולה גבוהה מידי.

אמיל: הרגליים שלי עייפות

האב: אתה לא מפסיק עכשיו

אמיל: מה קורה כשכל כך עייפים ולא יכולים להמשיך עוד?

האב: אז מגיע הזמן של כוח הרצון.

אמיל: מה זה כוח רצון?

האב: זה כוח שנמצא בפנים יוצא החוצה רק מתי שממש עייפים.

אמיל: לכולם יש כוח רצון?

האב: כן, אבל אצל רב בני האדם כוח הרצון חלש ואיך שמתחיל להיות קשה הם מיד נשברים.

אמיל: אני ממשיך יש לי כוח ברצון

האב: אתה לא עייף?(ממשיכים בתרגילי תעופה)

אמיל: (מותש) לא

(לאחר זמן מה עוצר את התרגול)

אמיל: גם אבא שלך היה עושה לך מבחני כוח לרצון?

(שתיקה)

האב: לא.

אמיל: למה לא?

(שתיקה)

אמיל: למה אני לא פגשתי אותו אף פעם?

האב: הוא עזב את הבית כשהייתי ילד.

הפדגוגית: גבר שננטש על ידי אביו או שחווה על בשרו אבהות לקויה- עלול לפתח חרדה מלהפוך לאבא בעצמו.

אמיל: למה אמא לא פה?

האם: אני לא יכולה לחיות כמו כולם תמיד חסר לי משהו. אני לא יכולה לחיות אלא בתקווה שמשהו בלתי רגיל עומד להתחולל. חייתי בתקווה שתאהב אותי.

לא לשלווה אני משתוקקת, לא לסתם אושר. לי דרושה שמחה עזה. אקסטזה. במקום כזה אין סיכוי לאקסטזה. הגענו לפני פחות מעשרים דקות, אני מביטה בך- הזדקנת, מתחילים לך קמטים. יש לך שערות שיבה שקודם לא היו לך. זה מתקדם יותר מהר ממה שנדמה לך. הראש שלך מורכך הפרח כבד מידי לגבעול.

קר לי, וחם לי מדי, ואני רעבה. אני צמאה. ואין לי חשק לכלום.

אני מנתקת את הקשרים, כדי שהזכרונות לא יקברו אותי תחתם, אקבור אני אותם. אני מגרשת מתוכי את הזיכרון. אני שומרת לי רק את מה שדרוש כדי לדעת מי אני, אני שוכחת הכל חוץ מזה: אינני אלא עצמי, אל לי להיות אלא עצמי.

הפדגוגית: ומה אבא של אמיל חושב על כל זה?

האב: אמיל "האימפריה מכה שנית" (שניהם משחקים במלחמת הכוכבים ומבצעים את מה שהאב מתאר) לוק סקייוקר תלוי במערת קרח חצי טרול חצי דב לבן רובץ לא רחוק ממנו. (מצביע על הסבתא) חרב האור נעוצה בשלג. לוק סקייוקר מושיט אליה יד, עוצם עיניים ומתרכז. חרב האור מהססת, אבל בסוף מצייתת וקופצת אליו. הוא משחרר את עצמו ממלכודת הקרח, כורת לטרול את היד ובורח בתעופה ואז דארת מלך הרשע מופיע הוא רוצה לתפוס את סקייוקר..

(אמיל מנסה לקרב אליו חפץ כלשהו עם כוח המחשבה)

הסבתא: מה אתה עושה אמיל?

אמיל: אני ג'דיי שיכול להזיז דברים עם כוח המחשבה

הסבתא: אל תנסה

אמיל: למה?

הסבתא: לא תצליח

אמיל: איך אתה יודעת?

הסבתא: גם אני רציתי להיות פעם ג'דאית וניסיתי להזיז דברים בכוח המחשבה, זה לא עובד.

אמיל: זה שאת לא הצלחת לא אומר שאני לא אצליח (אמיל מחזיק חרב דמיונית וחוזר להילחם עם האב ומצמיד את החרב אל האב)

האב: אל תהרוג אותי אני אבא שלך דארת' מלך הרשע..!

אמיל: (עוצר) לא יכול להיות שדארת' הרשע הוא האב של סקייוקר

האב: גם אבות לפעמים עושים טעויות.

(אמיל רוצח בחרב דמיונית את האב)

אמיל: כמו אבא שלך.

(אמיל מתחיל להכות את האב בכעס מתגבר בחרב דמיונית האב לא מגיב)

הפדגוגית: המדריך השוויצרי טוען שהכניסה אל הילדות מלווה בתגלית הקופרניקאית שהאב הוא לא מרכז העולם. רוסו שחיבר את המדריך השוויצרי לגידול ילד, חי במאה ה-18 ולא היה מודע לקישור הפסיכואנליטי שיווצר בסוף המאה ה-19 ויאמלל במהלך המאה העשרים דורות של אבות ובנים.

הסבתא: זה מספיק

(אמיל מתעשת ומפסיק)

אמיל: סבתא גם את רוצה ללמוד לעוף?

הסבתא: לא תודה.

אמיל: אין לך כבר כוח ברצון?

הסבתא: מה זאת אומרת?

אמיל: אצל רב האנשים כוח הרצון חלש ושקשה להם הם נשברים מהר.

הסבתא: תאמין לי שאני לא נשברת כל כך בקלות.

אמיל: אז קדימה, תחזרי אחריי

הסבתא: אמיל

אמיל: נו סבתא

הסבתא: אמרתי שזה מספיק.

אמיל: סבתא יכול להיות שזקנים לא יכולים לעוף?

הסבתא: למי קראת זקנה?

אמיל: לך

הסבתא: אני אראה לך מה זה זקנה!

הדוקטור: טוב נראה לי שאנחנו מוכנים לעבור לשלב הבא, אבא אתה מוכן?

האב: כן

דוקטור: אמיל אתה מוכן?

אמיל: כן

הדוקטור: בניית הכנפיים. קדימה!

(הדוקטור פורש את השרטוט ומביא את חלקי העץ לבניית הכנפיים, האב ואמיל עובדים איתו)

תמונה 2- ערבוש

(הסבתא צופה בהם עובדים וחגה סביבם)

הסבתא: מתי הן תהיינה מוכנות?

האב: סבלנות

הסבתא: מאיזה חומר אתה בונה אותן?

הדוקטור: מעץ

הסבתא: איזה עץ?

האב: עץ אלון

הסבתא: ומה עם עץ זית? אצלכם יש הרבה עצי זית.

האב: אמיל תחזיק את זה

הדוקטור: יש הכל מהכל

הסבתא: אפרופו עצי זית, חברה שלי קנתה עכשיו לגינה שלה עץ זית עתיק בן 500 שנים וכמה שזה עלה לה אתם לא מאמינים.

האב: מה את אומרת?!

הדוקטור: לא הייתי אומר שזה עתיק. אמיל, אתה יודע, שהעץ העתיק ביותר בארץ הוא בן 3,700 שנה. הוא נמצא בכפר עראבה שבגליל התחתון. הוא אחד העתיקים לא רק במדינה אלא גם במזרח התיכון.

הסבתא: רק בשביל הפרוטוקול הכפר עראבה הוזכר על ידי יוסף מתיתיהו בשם גברה כאחד משלושת היישובים היהודיים הגדולים בגליל בעת המרד הגדול.

האב: ומה זה משנה?

הסבתא: רק שנבין שאם אנחנו עושים את החשבון הפשוט עץ הזית העתיק ביותר נמצא על אדמה יהודית.

הדוקטור: ומי בדיוק ישב שם כל הזמן עוד לפני מר יוסף מתיתיהו?

הסבתא: אני לא רציתי להיכנס לפוליטיקה אבל אם אתה התחלת

האב: אפשר לא לדבר על פוליטיקה עכשיו?!

הסבתא: בטח תעצום עיניים ככה הרבה יותר נוח

(מתרחקים מהסבתא)

הסבתא: זאת פעם ראשונה שאתה בונה כאלה?

הדוקטור: לא.

הסבתא: למי בנית כאלה?

האב: מה זה משנה?

הסבתא: למי למשל?

הדוקטור: בניתי כאלה לילד שלי

האב: טוב אני מציע שניתן לדוקטור להתרכז בעבודה

הסבתא: אני לא מפריעה אני רק מדברת. נו והוא עף?

הדוקטור: כן הוא עף. הילד שלי בשמיים.

אמיל: למה הוא בשמיים?

הדוקטור: בגלל המלחמה. פצעו אותו קשה והוא עלה לשמיים.

אמיל: אתה מתגעגע אליו?

הדוקטור: מאוד. מאוד.

הסבתא: גם סבא שלך בשמים בגלל המלחמה. סבא שלך היה גיבור גדול בצבא הוא הגן עלינו מפני האויבים שלנו.

אמיל: מי זה האויבים שלנו?

האב: אמיל תתרכז בעבודה

אמיל: מי זה האויבים שלנו?

הסבתא: הערבים

(שתיקה)

אמיל: (בחשש) ביצה סרוחה אומר לי שהוא לא מפחד מערבושים

הדוקטור: מה זה ערבושים?

אמיל: ערבים

הדוקטור: אז אני ערבוש

האב: אמיל

אמיל: (נלחץ) יש לי כאבים בלב

האב: זה יעבור

אמיל: סבתא אמרה שצריך לקחת אתכם לים

הדוקטור: את מי?

אמיל: את הערבו..

האב: אמיל

הדוקטור: ומה סבתא מציעה שנעשה בים?

אמיל: אני לא יודע

האב: דוקטור כדאי שנתרכז בבנייה

הסבתא: (נבוכה) אמיל אתה מבלבל את הסיפור על הים שסבא שלך.. הוא היה תת אלוף בחיל הים. הוא היה מפקד גדול מאוד בצבא. ויבוא יום וגם אתה תלך אל הצבא.

האב: דוקטור אנחנו איתך

הסבתא: כל הכבוד לך שאתה בונה כנפיים ועוד לילדים יהו.. (מבט זועף מהאב) של אחרים

הדוקטור: אין אצלי הבדלים. לכל ילד מגיע להגשים את החלום שלו

הסבתא: אז אתה מוכר חלומות

הדוקטור: חופש זה לא חלום גברת

הסבתא: ומי אתה שתמכור חופש?

הדוקטור: סליחה?

הסבתא: אתם כל הזמן מתלוננים שאתם רוצים את החופש שלכם שאנחנו לא נותנים לכם. אז למה נדמה לך שאתה יכול למכור חופש?

הדוקטור: אני לא מוכר שום דבר

האב: אני מציע שניתן לדוקטור להתרכז בעבודה שלו

אמיל: דוקטור מתי נקבל כבר את הכנפיים?

האב: ממש עוד מעט אמיל

הסבתא: אל תבטיח דברים שאתה לא תקיים

האב: אני מציע שנרגע

הסבתא: אל תגיד לי להירגע, גם כן אתה והשטויות שלך, די מספיק עם זה, מספיק עם כל המשחקים האלה. אין כנפיים!

אמיל: יש כנפיים!

האב: דוקטור אני מבקש ממך אל תתייחס ל..

הסבתא: תפסיק עם זה, הילד לא מוכן לזה

אמיל: בטח שאני מוכן

האב: הוא יותר מוכן ממה שנדמה לך

הסבתא: אני לא מוכנה לזה

האב: אבל אנחנו לא שאלנו אותך למה את מוכנה

הסבתא: אני רק לא רוצה שיישבר לילד הלב

האב: למה שיישבר לו הלב?

הסבתא: אני לא מאמינה לאיש הזה

הדוקטור: (הדוקטור עוצר את העבודה) תגידי מה הבעיה שלך איתי?

האב: אין בעיה

הסבתא: למה אתה פה?

הדוקטור: אני פה לעזור לנכד שלך

הסבתא: אף אחד לא ביקש את העזרה שלך

האב: דווקא כן

הדוקטור: חאלאס! אי אפשר להמשיך ככה

(הדוקטור מקפל את הציוד)

אמיל: לא!

האב: דוקטור אני אדאג שלא יפריעו לנו יותר

הפדגוגית: סליחה! אני רוצה לעצור פה. למקומות! (הפדגוגית נכנסת לראשונה אל הזירה, הדמויות חוזרות למקומן)

הפדגוגית: (פונה אל האב עם המיקרופון שבידה) לאן כל זה הולך?

האב: הכל בשליטה.

הפדגוגית: זה לא נראה ככה מהצד. אני חושבת שאתה מתעלם משורש הבעיה

האב: אני לא רואה כאן שום בעיה

הפדגוגית: הגיע הזמן שתפקח את העיניים שלך. אתה רואה את הילד שלך? הילד צועק לעזרה יש פער עצום בין היכולת האינטלקטואלית שלו ובין העולם הרגשי שלו, ואז הוא הופך לאוקיינוס עם מערבולות.

האב: אנחנו לא צריכים שום עזרה

הפדגוגית: הילד מנותק, אין לו חיבור למציאות. איך ילד כזה לא נמצא בשום מסגרת?

האב: גם אני וגם אמא של אמיל לא רוצים להכריח אותו ללכת למקום שהוא לא רוצה להיות בו.

הפדגוגית: אני לא רואה כאן את אמא של אמיל. למה אשתך לא פה?

האב: סליחה?

הפדגוגית: לגדל ילד לבד זו משימה קשה ביותר. אמיל צריך להרגיש שיש לו על מי להישען אתה נותן יותר מידי חופש בחירה לאמיל. אתה מסכים שילד צריך גבולות?

האב: כן

הפדגוגית: אין לו את הכלים לדעת מה טוב לו זה התפקיד שלך. אתה צריך להיות המצפן שלו. לאן אתה מוביל אותו?

האב: מה?

הפדגוגית: איפה אתה מחפש תשובות בשביל עצמך? איך עובד מנגנון קבלת ההחלטות שלך?

האב: אני.. אני לא יודע

הפדגוגית: אתה מבין שאתה צריך עזרה?

(מסמנת לדמויות להיכנס להתערב לחוג סביב האב)

הפדגוגית: במדריך השוויצרי כתוב שילדים מטבעם הם יצורים כפויי טובה, המרוכזים רק במילוי הצרכים המידיים. ועל ההורה מוטלת החובה להקנות לילד שליטה עצמית, איפוק והכרת תודה.

הדוקטור: אתה יודע שהמדריך השוויצרי טוען שילדים נולדים טהורים והחברה היא שמשחיתה אותם.

הפדגוגית: אתה מבין שאנחנו מדברים על מדריך לגידול ילדים שנכתב במאה ה-18, כיום הערכים שלפיה החברה פועלת מאוד שונים, הסטנדרטים האנושיים השתנו, על אחת כמה וכמה יש לנו אתגר עצום בחינוך הילד..

הסבתא: תדע לך שפעם הכל היה הרבה יותר פשוט, ילד ידע מה מותר ומה אסור, לא שיגענו את הילדים עם כל האפשרויות הבלתי נגמרות, היום אתם ההורים אבודים..

הדוקטור: תזכור שילד נולד עם נשמה טהורה. נשמה חופשית. זה העולם שמקשה עלינו להישאר חופשיים. כשילד בא לעולם יש בו את כל הפוטנציאל להיות הכל, הכל!

הסבתא: איך אתם מצפה שהילד שלך יוכל להתנהל בעולם? אני ידעתי בתור אמא להעמיד גבולות, תלמד מהדור שלי איך..

הדוקטור: מה שהיה בדור שלה כבר לא רלוונטי

הסבתא: זה רלוונטי ועוד איך גם להיום!

הפדגוגית: זה בהחלט נכון שכיום ההורות החדשה נאלצת להתמודד עם אינספור תורות ושיטות חדשות..

הסבתא: הורות חדשה איזו המצאה המצאתם לכם, הורה זה תפקיד מאז ולתמיד, אין פה שום דבר חדש, אתם דור שכבר לא יודע מרב שהוא יודע..אתם צריכים ללמוד מ..

הדוקטור: חאלאס תניח למה שהיה, עכשיו אנחנו..

הסבתא: לא אני לא אניח, מי אנחנו בלי העבר שלנו? תגידו לי, יש לכם בכלל ילדים שאתם חכמים כאלה גדולים?

האב: באינסטינקטים שלי אני רוצה להגיד לכולכם ללכת להזדיין !!!

(שתיקה)

הפדגוגית מסמנת לדוקטור לסבתא ולמוזיקאי להתחיל במונולוגים ישירות אל הקהל האם פונה ישירות אל אמיל..הכל נעשה בו זמנית)

הסבתא: סליחה, אבל אני לא רק אמא אני גם סבתא, מה שאני שכחתי אתם עוד לא למדתם, פישרים קטנים אני פה כי לא הייתם יכולים לעשות כלום בלעדיו, שום דבר אתם לא יודעים, אנחנו לא יכולים להרשות לעצמינו להניח לעבר, העבר הוא מה שנותן לנו משמעות! הדור החדש חייב לשמור על הערכים שלנו, חייב לשמור עליהם, בידיים שלנו הקמנו את המדינה הזאת, בדם שלנו, אסור לנו לשכוח את זה, אנחנו לא צריכים להתבייש במי שאנחנו ובמה ששייך לנו, זאת המדינה היחידה שלנו, מי אנחנו בלי העבר שלנו? עם שאין לו עבר אין לו עתיד, דע מאין באת ולאן אתה הולך, אנחנו הקמנו את המדינה הזאת ואנחנו נגן עליה בכל מחיר, גם אני שילמתי מחיר, אני איבדתי את הבעל שלי במלחמה, אני איבדתי את האהבה של החיים שלי, אבל ידעתי שצריך לשלם את המחיר ואין ברירה!

הדוקטור: הילד שלי כבר לא פה המלחמה לקחה לי אותו, ואני ממשיך לחיות בלעדיו, אני חשבתי שאני לא אוכל לחיות רגע אחד בלעדיו, אבל מסתבר שאנחנו יכולים להמשיך ולחיות גם בלי היקר לנו מכל. אני מאמין שצריך לחנך פה את הדור החדש להתנהג אחרת, זו התקווה היחידה שלנו, תנו לילדים לחשוב אחרת. תניחו לערכים הישנים לזהויות להגדרות, לא סתם אני קראתי לבן שלי טהאר, הוא היה טהור, הוא עוד לא הספיק להתלכלך בכל הפחד והרוע שיש בעולם הזה. אנחנו יכולים לשנות את מה שעברנו, אנחנו חייבים לזכור שאנחנו כולנו רק אורחים בעולם הזה, כולנו כאן נמצאים לשבריר של רגע ונעלמים, אנחנו כולנו לא יותר גדולים מגרגר אבק, ברגע שנבין את זה הכל ייראה אחרת. שאף אחד לא ייקח את עצמו יותר מידי ברצינות, גרגר אבק לא חושב שכל העולם סובב סביבו הוא פשוט חי. פשוט חי.

האם: אמיל? אמיל, בוא אליי, בוא אליי תינוק אהוב גדוש בפוטנציאל. שדי שופעות חלב רק בשבילך. בוא אלי בני הבכור, אמא מבטיחה תמיד לאהוב אותך אמא מבטיחה להאכיל אותך כשתהיה רעב, אמא תשקה אותך כשתהיה צמא, אימא תנחם אותך כשהלב שלך ישבר, אימא מבטיחה תמיד רק לגונן אמא רוצה לחבק אותך כל היום, אימא רוצה לנשק אותך בכל מקום, בוא אליי אמא תשמור עליך, בוא אליי ילד שלי

המוזיקאי: (שר אל הקהל) הנשא באמצע על כנפיק!

אל תשפילן בעופך, פן תרטיב נוצותיך במים!

אל תגביהן אל מרום, פן תלהטנה בלהב השמש!

ככה דיבר הזקן את בנו ינשק, יחבקהו לא ינשק לו שנית ויפרוש את כנפיהו.."

הפדגוגית: (אל האב) איפה אתה מחפש תשובות בשביל עצמך? אתה רואה את הילד שלך הוא זועק לעזרה, למה אישתך לא פה, אתה מבין שילד צריך גבולות, איך עובד מנגנון קבלת ההחלטות שלך. ילדים תמיד היו חומר גלם שצריך ללוש אותו ולעצב אותו ולהתפלל שייצא ממנו משהו טוב, אבל עקב שינויים מבניים במודל התעסוקה ובחלוקת הנטל בין הגבר לאישה, ריבוי של

תאוריות חינוכיות ובעיקר תשומת לב מוגזמת, גידולם הפך בשנים האחרונות להיות עסק מורכב למדי.

(אמיל רוצה להגיע אל האב, הדמויות תופסות אותו ומנסות לקרקע אותו לרצפה, אמיל נאבק עד אפיסת כוחות האב מביט בחוסר אונים ולא עושה דבר)

הפדגוגית : שששש... די תרגע... ששש די תרגע.. תרגע .

(הדמויות מרפות מאמיל, אמיל נעמד ומתמוטט. האב מחליט להתקרב אל אמיל)

האב: קום (מושיט לאמיל את ידו)

האב: אנחנו יוצאים

אמיל: אבל אי אפשר

האב: אפשר

אמיל: תישאר איתי

האב: אני איתך

אמיל: אני אצליח?

האב: אתה תצליח.

אמיל: איך אתה יודע?

האב: אינטואיציה.

אמיל: מה זה?

האב: קול פנימי. קול פנימי שיודע.

(פאזה)

אמיל: אני מפחד.

האב: אני איתך.

(האב ואמיל אוחזים ידיים ויוצאים מן הזירה)